

De dood van een dochter

Lucas 8:40-56

Het gebeurt in westerse landen regelmatig dat het tientallen jaren duurt voordat iemand voor het eerst een dode ziet. Dat was in de oudheid heel anders. De gemiddelde leeftijd waarop mensen stierven lag tussen ongeveer vijfendertig en veertig jaar (het verschilde per regio). Uiteraard maakte het daarbij wel iets uit of je bij de rijken of de armen hoorde. In elk geval zag je vaak dode mensen.

Als mensen zo jong stierven, dan is het goed te begrijpen dat ze ook jong gingen trouwen. Meisjes trouwden meestal tussen hun twaalfde en zestiende jaar, jongens iets later. In het verhaal in Lucas 8 gaat het over een meisje van twaalf jaar oud dat sterft. Zij is dus al bijna op de leeftijd dat ze kan trouwen.

Het verhaal wordt vaak 'het dochtertje van Jaïrus' genoemd. Waarschijnlijk is dat omdat de evangelieschrijver Marcus in het verhaal 'dochtertje' gebruikt (in Marcus 5:23). Dat woord kan in het Grieks van Marcus ook gebruikt worden voor een dochter die al oud genoeg is om te trouwen. Het -tje uit 'dochtertje' kan dus misschien maar beter weggelaten worden.

De dochter sterft terwijl haar vader Jaïrus bij Jezus is. Jezus was zijn laatste hoop, maar het is te laat. Nog voor Jezus bij zijn huis is, hoort hij van een boodschapper dat zijn dochter dood is. Jezus dringt erop aan dat ze toch naar Jaïrus' huis gaan. Daar zijn de gebruikelijke rouwrituelen begonnen. In bijbelse tijden was het namelijk gebruikelijk om doden nog op de dag van het overlijden te begraven. Je ziet dat nog steeds in veel warme landen. Het is bij grote warmte niet zo goed mogelijk om een dood lichaam lang te bewaren.

De mensen zijn aan het weeklagen. Dat is een bepaalde manier waarop mensen hun verdriet uiten. Hoe dat toen precies ging, is natuurlijk niet bekend, maar in sommige landen in het Midden-Oosten wordt er nog steeds geweeklaagd. Wie het ooit in het echt of op televisie heeft gezien en gehoord, zal het niet snel vergeten. Er waren in de oudheid professionele weeklagers, maar ook de familie zelf deed mee.

In de Bijbel worden meer rouwrituelen genoemd. In Ezechiël 24:16-17 wordt het niet dragen van de tulband genoemd, het bedekken van de baard en het lopen op blote voeten. Daarnaast horen we dat de buren brood brachten aan de familie van de overledene. Wat daar niet genoemd wordt is het op de borst slaan als rouwritueel en het strooien van as of aarde op het hoofd. We moeten uiteraard oppassen om alle teksten met elkaar te verbinden. Niet iedereen deed precies hetzelfde en niet in elke tijd rouwden mensen op dezelfde manier, maar de teksten geven toch een aardig beeld van rituelen uit bijbelse tijden.

Het bijzondere van Lucas 8 is niet de manier waarop de mensen rouwden. Jezus zorgt ervoor dat het dode meisje weer levend wordt. Hij geeft haar zelfs te eten. Een beter bewijs dat het meisje echt weer leeft is er niet. Want als alleen de geest van het meisje te zien zou zijn, zou ze niet kunnen eten!

Uit: Rieuwerd Buitenwerf. Klare taal. Een eigentijdse inleiding op het lezen van de Bijbel, Heerenveen 2007